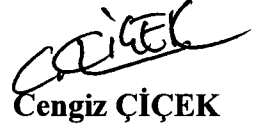

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK

İstanbul Milletvekili

6 Şubat 2023 depremlerinin üzerinden üç yıl geçmesine karşın, barınma hakkı kamusal bir yükümlülük olmaktan çıkarılarak borçlandırma mekanizmasına dönüştürülmüş; yüz binlerce yurttaş geçici olduğu ifade edilen konteynerlerde kalıcı yoksulluğa mahkûm edilmiştir. Vaat edilen konutların önemli bölümü zamanında teslim edilmemiş; teslim edilenlerde altyapı, erişilebilirlik ve yaşanabilirlik sorunları nedeniyle fiilen barınma hakkını karşılamaktan uzak kalmıştır. Konut maliyetlerinin şeffaf açıklanmaması ve hak sahiplerine anahtar tesliminde eksik doldurulmuş satış sözleşmesi/boş senet imzalatılması, mülkiyet güvencesini zedeleyen bir uygulama olarak öne çıkmıştır.

Barınma belirsizliği, kentlerin rant odaklı planlamasıyla derinleşmiştir. Rezerv alanlar, yerinde yaşam ve mülkiyet hakkını gözetmeyen mülksüzleştirme pratiğine dönüşmüş; tarım alanları yapılaşmaya açılmış, kent hafızası parçalanmıştır. Afet bütçelerinin şeffaflığı sağlanmamış; deprem vergilerinin amacı dışında kullanıldığı kamuoyunda tartışılmaktadır. Bu süreç, afet yönetimini kamusal sorumluluktan uzaklaştırmış, mali yükü yurttaşın omuzlarına bırakmıştır.

Barınma sorununun çözülememesi, eğitim ve sağlıkta zincirleme hak ihlallerine yol açmıştır. Hizmetler konteynerlerde yürütülmüş; çocukların eğitime erişimi ve iyilik hâli zedelenmiş, birinci basamak sağlık ile kadın ve çocuk sağlığında süreklilik ve nitelik kayıpları yaşanmıştır. Konteyner alanlardaki hijyen ve güvenlik sorunları, geçici uygulamaların kalıcı yönetime dönüştüğünü göstermektedir.

Bu bağlamda;

1. Deprem konutlarının maliyet hesaplamaları hangi kriterlere göre belirlenmiştir? Hak sahiplerine anahtar tesliminde bedeli ve 'faiz' koşulları belirsiz "boş senet" imzalatılmasının hukuki dayanağı ve idari talimatı nedir?
2. Deprem konutları için belirlenen geri ödeme planlarında uygulanacak "faiz oranı", toplam borç tutarı ve nihai ödeme yükü hak sahiplerine neden açık ve yazılı biçimde bildirilmemektedir?

3. Afet koşullarında barınma hakkının borçlandırma mekanizmasına dönüştürülmesi sosyal devlet ilkesiyle nasıl bağdaştırılmaktadır? Ödeyemeyecek yurttaşlar için mülkiyet kaybı veya tahliye riski öngörülmekte midir?
4. Deprem vergileri ve afet bütçelerinin amacına uygunluğuna dair denetlenebilir veriler neden kamuoyuna açıklanmamaktadır? Bağımsız denetim çalışması var mıdır?
5. Rezerv alanlarda kaç yurttaş yerinden edilmiştir? Tarım/yerleşim alanlarının rezerv alana dönüştürülmesinde hangi kamusal yarar esas alınmıştır?
6. TBMM Deprem Araştırma Komisyonu raporlarındaki önerilerin hangileri uygulanmıştır? AFAD'ın yeniden yapılandırılması ve afet risk azaltma mevzuatına ilişkin düzenlemelerin hayata geçirilmemesinin gerekçesi nedir?
7. Üçüncü yılda barınma krizi, konteyner yaşamı ve yoksulluk sürerken; eğitim ve sağlık alanlarında yaşanan sorunlara rağmen yürütme adına herhangi bir istifa ya da idari sorumluluk mekanizmasının işletilmemesi ve sürecin 'başarı' söylemiyle sunulması hangi siyasi sorumluluk anlayışına dayanmaktadır?
8. Bölgede olağanüstü koşullar devam ederken, yurttaşları vergi, kredi ve SGK borçlarıyla yeniden karşı karşıya bırakacak biçimde "mücbir sebep" halinin uzatılmamasının gerekçesi nedir?